

แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2*

THE GUIDELINE DEVELOPMENT OF STUDENT COUNCIL
ADMINISTRATION IN SCHOOLS UNDER THE OFFICE OF CHAIYAPHUM
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA 2

วีระศักดิ์ วงศ์นาแค

Weerasak Vongnacare

สุธรรม ธรรมทัตตานานนท์

Suthum Thummatasananon

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

Maharakham University, Thailand

E-mail: vnacare@gmail.com

บทคัดย่อ

บทความฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน 2) พัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหาร ครู จำนวน 341 คน เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความต้องการจำเป็น แบ่งเป็น 4 ตอน คือ 4.1) ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน 3 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารและครู ซึ่งเป็นการเลือกแบบเจาะจง 4.2) ร่างแนวทางการพัฒนาการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนภายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 4.3) ตรวจสอบยืนยันแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน 4.4) ประเมินแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบ ยืนยัน ประเมินความเป็นไปได้ และความเหมาะสม คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ 9 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้คือ แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม และแบบประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน ประกอบด้วย

* Received 4 June 2020; Revised 17 June 2020; Accepted 2 July 2020

7 กิจกรรม 58 แนวทาง ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสภานักเรียนในโรงเรียน พบว่าโดยรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: แนวทาง, การบริหาร, สภานักเรียน

Abstract

The present study aimed 1) to investigate the current situations, desirable situations of student council administration in schools 2) to develop the guidelines for student council administration in schools under the office of Chaiyaphum primary Educational service area 2 The sample of this phase was 341 consisted of school administrators and teachers. The instrument used was the questionnaire. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation and $PNI_{modified}$. There were 4 stages of the development as follows. Stage 1 was the study of the guidelines from 3 schools, the participants consisted of schools administrators and teachers who were selected by purposive sampling. Stage 2 was the planning of the guidelines for student council administration in schools under the office of Chaiyaphum primary Educational service area 2 Stage 3 was the verifying guidelines for student council administration in schools. Stage 4 was the evaluation of guidelines for student council administration in schools in terms of appropriateness and possibility, the participants who evaluated the guidelines consisted of 9 experts who were selected by purposive sampling. The instruments used were interview questions, focus group discussion form and the evaluation form of appropriateness and possibility of the guidelines. The data were analyzed using percentage, mean and standard deviation. The results of the study pointed out that; 1) The current situations of the guidelines for student council administration in schools under the office of Chaiyaphum primary Educational service area 2 shown that overall rated in more level. 2) The guidelines for student council administration in schools under the office of Chaiyaphum primary Educational service area 2 were comprised of 7 activities and 58 guidelines. The appropriateness rated in the most level and the possibility of the guidelines rated the most level.

Keywords: Guideline, Administration, Student Council

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาได้กำหนด ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณธรรมนำความรู้ การสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การสร้างสมานฉันท์ การใช้สันติวิธี และวิถีประชาธิปไตยตลอดจนส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ชุมชน ภาคเอกชนท้องถิ่นในการจัดการศึกษาและสร้างเสริมความเข้มแข็งให้แก่องค์กรนักเรียนด้วยความตระหนักถึงความสำคัญเด็กและเยาวชน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงกำหนดแนวทางในการพัฒนากิจกรรมสถานักเรียนให้โรงเรียนนำไปปฏิบัติเป็นรูปธรรมอย่างต่อเนื่องเพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ ความเป็นพลเมืองและวิถีประชาธิปไตย ได้แก่ ภาวะธรรม สามัคคีธรรมและปัญญาธรรมรวมทั้งหลัก ธรรมาภิบาลการมีจิตอาสาและพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

สถานักเรียนเป็นกิจกรรมสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีภาวะผู้นำที่ใช้กระบวนการประชาธิปไตยและนำหลักธรรมาภิบาลมาดำเนินงาน โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญของสถานักเรียน คือ การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้เรื่องกระบวนการประชาธิปไตย วิถีประชาธิปไตย การเป็นผู้นำ การทำงานเป็นทีม และการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการพัฒนาโรงเรียน โดยใช้กระบวนการประชาธิปไตยอันเป็นวัฒนธรรมในการอยู่ร่วมกันในโรงเรียน เป็นกลไกในการดำเนินงาน มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ซึมซับและคุ้นเคยกับบรรยากาศความเป็นประชาธิปไตย มีภาวะธรรม ปัญญาธรรม สามัคคีธรรม ในการสร้างความสงบสุขในสังคม ตั้งแต่ระดับครอบครัว โรงเรียน ชุมชนไปจนถึงสังคมระดับใหญ่ สถานักเรียนเป็นรากฐานที่มีความหมายและมีความสำคัญต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคลให้เติบโตขึ้นเป็นพลังที่เข้มแข็งในการสร้างสรรค์ความเป็นประชาธิปไตยในโรงเรียน ดังนั้น จึงควรสนับสนุน ส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมสถานักเรียนและควรใช้เป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนบูรณาการความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อหล่อหลอมให้นักเรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ มีความงอกงามด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

งานกิจกรรมสถานักเรียนเป็นส่วนหนึ่งของงานกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษาที่ผู้บริหาร และครูต้องปฏิบัติอย่างเคร่งครัดเป็นภารกิจหลักเพราะว่าเป็นนโยบายโดยตรงของรัฐบาลที่มอบให้โรงเรียนดำเนินการจัดเป็นแผนปฏิบัติงานโรงเรียนเพื่อที่จะมุ่งมั่นพัฒนานักเรียนให้สามารถดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยส่งเสริมความรู้ความสามารถและวิชาการช่วยให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ทำให้นักเรียนได้ทำในสิ่งที่ตนเองถนัดตามความสนใจ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีความเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดีรู้จักการทำงานร่วมกันสอนให้นักเรียนเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตย (ภิญโญ

เพ็งดา, 2550) รวมทั้งยังช่วยส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตยเพราะการทำกิจกรรมของสถานักเรียนนั้นสมาชิกจะต้องมีการแสดงความคิดเห็น แสดงความเห็นชอบด้วยการอภิปรายและลงคะแนนเสียงรู้จักคิดและตัดสินใจด้วยตนเอง รู้จักปรับตัวให้เข้ากับกลุ่มหรือสังคม ผักผ่อนตนเองให้มีความรับผิดชอบปฏิบัติตนตามระเบียบประเพณีตนเป็นพลเมืองดีของสังคมและประเทศชาติต่อไป และงานกิจกรรมสถานักเรียนจะประสบผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ ยังต้องได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนตลอดจนการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพด้วย (Arbuckle, J. J., 1995)

จากการดำเนินที่ผ่านมามีโรงเรียนหลายแห่งและหลายระดับจะประสบผลสำเร็จ ทางด้านกิจกรรมสถานักเรียนไม่ว่าจะเป็นโรงเรียนต้นแบบระดับชาติหรือระดับงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับชาติก็ตาม จากการประเมินผลการดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมสถานักเรียนในวาระต่าง ๆ พบว่ายังมีปัญหาในการดำเนินงานสถานักเรียนในด้านต่าง ๆ เช่น กระบวนการประกวดและแข่งขัน หลักเกณฑ์และวิธีการประกวดและแข่งขัน การส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมสถานักเรียน และอื่น ๆ ยังมีการดำเนินงานที่อาจยังไม่เป็นไปตามรูปแบบที่กำหนด (สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน., 2558) อีกทั้งยังมีจุดด้อยในการดำเนินงานสถานักเรียนของโรงเรียน ซึ่งจะต้องดำเนินการปรับปรุงพัฒนาและแก้ไขให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ เพื่อจะได้ส่งเสริมกิจกรรมสถานักเรียนให้สามารถนำไปสู่การปฏิบัติที่แท้จริงและส่งผลต่อการพัฒนาสังคมไทย (สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2560)

จากข้อมูลดังกล่าวผู้ศึกษาในฐานะครูผู้รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนจึงมีความสนใจค้นหาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนเพื่อเป็นข้อมูลสารสนเทศให้แก่โรงเรียนที่มีความสนใจจะจัดกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน เพื่อยึดเป็นแนวปฏิบัติที่สามารถดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งเป็นการส่งเสริมและพัฒนาความเข้มแข็งของสถานักเรียนให้นักเรียนได้รับรู้ระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ความเป็นผู้นำ ความเป็นพลเมืองและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ตลอดจนเพื่อเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนในสังกัดในการพัฒนาสถานักเรียนให้เกิดความเข้มแข็งและต่อเนื่องในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 2
2. เพื่อพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศัยภูมิ เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็น การวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ผู้วิจัยได้ศึกษาขอบข่ายและภาระงานแนวความคิดการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน มีขอบเขตเนื้อหาที่จะศึกษาแนวความคิดการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน ตามแนวความคิดจัดกิจกรรมสถานักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ดังนี้ 1) กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ 2) กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม 3) กิจกรรมการสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม 4) กิจกรรมการสร้างจิตอาสาหรือสำนักสาธารณะ 5) การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ 6) การประเมินผลการจัดกิจกรรมสถานักเรียน 7) กิจกรรมเสนอแนะ

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็นการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน

1. การศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

1.1 ประชากรที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 244 คน ครู จำนวน 2,705 คน รวมทั้งสิ้น 2,949 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 28 คน ครู จำนวน 313 คน รวมทั้งสิ้น 341 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบประชากรกับตาราง เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) และใช้เทคนิคการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด และคณะ, 2561) ให้ได้มาซึ่งกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 แบ่งออกเป็น 4 ตอน

ตอนที่ 1 การศึกษาโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนที่ปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practices) จำนวน 3 โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนและครูที่รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จากผู้บริหารโรงเรียนและครูที่รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลระดับเหรียญทอง เหรียญเงิน หรือเหรียญ

ทองแดงในการเข้าร่วมการแข่งขันกิจกรรมสถานักเรียนงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภูมิภาค จนถึงระดับประเทศ

ตอนที่ 2 ยกร่างแนวปฏิบัติการพัฒนาการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน การสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์การบริหาร กิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 และการศึกษาโรงเรียนที่มีวิธีปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice)

ตอนที่ 3 ตรวจสอบยืนยันแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนใน โรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบ ยืนยัน ประเมินความเป็นไปได้ และประเมิน ความเหมาะสม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตอนที่ 4 ประเมินแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลซึ่งทำหน้าที่ตรวจสอบ ยืนยัน ประเมินความเป็นไปได้ และประเมินความ เหมาะสม ได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

การบริหารกิจกรรมสถานักเรียน ในโรงเรียน	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับการ ดำเนินงาน
1. กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ	2.93	0.97	ปานกลาง	4.68	0.47	มากที่สุด
2. กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม	3.08	0.95	ปานกลาง	4.63	0.53	มากที่สุด
3. กิจกรรมการสร้างเครือข่ายหรือ การมีส่วนร่วม	2.94	0.97	ปานกลาง	4.70	0.47	มากที่สุด
4. กิจกรรมการสร้างจิตอาสาหรือ สำนักสาธารณะ	2.81	1.04	ปานกลาง	4.75	0.45	มากที่สุด
5. การบูรณาการกิจกรรม สถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระ การเรียนรู้	2.88	1.12	ปานกลาง	4.73	0.45	มากที่สุด
6. การประเมินผลการจัดกิจกรรม สถานักเรียน	2.76	1.11	ปานกลาง	4.67	0.49	มากที่สุด
7. กิจกรรมเสนอแนะ	2.73	1.09	ปานกลาง	4.74	0.44	มากที่สุด
โดยรวม	2.51	1.17	ปานกลาง	4.11	0.41	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม ($\bar{X} = 3.08$) กิจกรรมการสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.94$) และกิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ ($\bar{X} = 2.93$) สภาพที่พึงประสงค์การบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ กิจกรรมการสร้างจิตอาสาหรือสำนักสาธารณะ ($\bar{X} = 4.75$) กิจกรรมเสนอแนะ ($\bar{X} = 4.74$) และการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.73$)

2. ผลการประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยผู้ทรงคุณวุฒิ

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

รายการ	ความเหมาะสม			ความเป็นไปได้		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
1. หลักการและเหตุผล	4.56	0.53	มากที่สุด	4.56	0.53	มากที่สุด
2. ความมุ่งหมาย	4.67	0.50	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3. แนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน						
3.1 กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.2 กิจกรรมพัฒนาทักษะ การประชุม	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3.3 กิจกรรมการสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม	4.67	0.50	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.4 กิจกรรมการสร้างจิตอาสาหรือสำนักสาธารณะ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3.5 การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้	4.78	0.44	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
3.6 การประเมินผลการจัดกิจกรรมสถานักเรียน	4.89	0.33	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
3.7 กิจกรรมเสนอแนะ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
4. กลไกการบริหารจัดการ	4.89	0.33	มากที่สุด	4.89	0.33	มากที่สุด
5. เงื่อนไขความสำเร็จ	4.78	0.44	มากที่สุด	4.78	0.44	มากที่สุด
โดยรวม	4.76	0.44	มากที่สุด	4.81	0.40	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการประเมินแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยรวม มีความเหมาะสมอยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.76$) และความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.81$)

อภิปรายผล

ผลการวิจัยการพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 สามารถอภิปรายผล ได้ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการบริหารการจัดกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ขาดการส่งเสริมให้นักเรียนเห็นคุณค่าของกิจกรรมสถานักเรียน การไม่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ฝึกฝนตนเองอย่างจริงจัง สถานักเรียนยังไม่มีกฎเกณฑ์ที่แน่นอนและขาดความชัดเจน ขาดการสนับสนุนและส่งเสริมเกี่ยวกับระเบียบการเลือกตั้งคณะกรรมการสถานักเรียน ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของสถานักเรียนอย่างเพียงพอ ครูที่ปรึกษาไม่มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมสถานักเรียน มีบุคลิกภาพไม่ดี ไม่มีส่วนร่วมและให้คำแนะนำหรือข้อเสนอแนะในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานักเรียน (ประกอบ สารวรรณ, 2548) คณะกรรมการสถานักเรียนส่วนมากยังขาดภาวะผู้นำในการปฏิบัติหน้าที่ ขาดการวางแผนในการปฏิบัติงาน ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงาน ขาดการมีส่วนร่วมในการทำงานของคณะกรรมการสถานักเรียน ไม่มีการแบ่งหน้าที่การปฏิบัติงานของแต่ละฝ่าย ขาดความรับผิดชอบ ไม่ปฏิบัติงานตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ไม่มีการประชาสัมพันธ์งานให้สาธารณชนทราบ ขาดการประสานงานกับครูและชุมชน สถานักเรียนทำงานอยู่เฉพาะภายในโรงเรียนของตนเองเท่านั้น ไม่พยายามมีบทบาทหรือร่วมกิจกรรมกับชุมชน ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีแนวปฏิบัติในการสร้างความเข้มแข็งให้กับสถานักเรียนที่ชัดเจน ไม่มีความเข้าใจที่แท้จริงเกี่ยวกับบทบาทของสถานักเรียนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดไว้ให้นำไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชนธิป สำเร็จ ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ในจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาสภาพการบริหารงานสถานักเรียน และนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ประชากรสำหรับตอบแบบสอบถาม คือ ผู้บริหารและครูของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 จำนวน 180 โรงเรียน จำแนกเป็นผู้บริหาร ครูที่ปรึกษากิจกรรมสถานักเรียน รวมประชากรทั้งสิ้น 360 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบสอบถาม

แบบประเมินความเหมาะสม แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจความพึงพอใจของ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และแบบบันทึกการสนทนากลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานสถานักเรียนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของสภาพ ปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง (ชานาธิป สำเร็จ, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ แป้นพุดเย็น ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของ โรงเรียนวังแซ้มวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแซ้มวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแซ้มวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร มีการพัฒนาการดำเนินงานที่ครอบคลุมในการจัดกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน คือ การพัฒนาการดำเนินการพัฒนาทักษะความเป็นผู้นำ บูรณาการความรู้และ พฤติกรรมหรือวิถีประชาธิปไตย ส่งเสริมการเข้าร่วมกิจกรรมด้านจิตอาสา และประสานความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ปัญหาการดำเนินงาน คือ คณะกรรมการสถานักเรียนขาดความเป็น ผู้นำ คณะครูและบุคลากรทางการศึกษาและประชาชนในชุมชน ขาดความรู้ความเข้าใจการ ดำเนินงานสถานักเรียน และ ยังไม่มีการจัดตั้งศูนย์เครือข่ายความร่วมมือประสานงานการ ดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนอย่างเป็นทางการ (สมพงษ์ แป้นพุดเย็น, 2555)

2. สภาพที่พึงประสงค์การบริหารจัดการกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า สถานักเรียนช่วยพัฒนาเยาวชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งให้เป็นพลเมืองดีที่มีวินัย ในตนเอง ซื่อสัตย์สุจริต เชื่อมมั่นในตนเอง เสียสละเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม พุดเป็น ฟังเป็น คิดเป็น ทำเป็น มีน้ำใจเป็นนักกีฬา ยกย่องผู้อื่น อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี เป็นผู้นำที่ดี เป็นผู้ตามที่ดี และปรับตัวเข้ากับสภาพสังคมแวดล้อมได้ดี กิจกรรมสถานักเรียน เป็นกิจกรรมที่เกิดจากความ สัมผัสใจของผู้เรียนมุ่งพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพิ่มเติมจากกิจกรรมในกลุ่มสาระ เป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนช่วยกันคิด ช่วยกันทำ ช่วยกันแก้ปัญหา ส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่าง เต็มที่ รวมถึงกิจกรรมที่มุ่งปลูกฝังความมีระเบียบวินัย รับผิดชอบ รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง ในการอยู่ร่วมกันตามระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขกิจกรรมสถานักเรียนเป็นกลไกสำคัญให้นักเรียนเห็นคุณค่าของระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และ เพื่อการพัฒนาสังคมในโรงเรียนให้เป็นสังคมประชาธิปไตย เป็นกระบวนการในการพัฒนา ศักยภาพการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี เป็นเวทีให้นักเรียนได้ฝึกทักษะและประสบการณ์ตามวิถี ชีวิตประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาล สร้างโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้การอยู่ร่วมกัน ในสังคมประชาธิปไตยอย่างสงบสุข เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการปลูกฝังจิตวิญญาณ ประชาธิปไตยและการใช้หลักธรรมาภิบาลให้แก่นักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของโรงเรียนส่งเสริมให้นักเรียนได้รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตนเองและรู้จักเคารพสิทธิ

และความคิดเห็นของผู้อื่นส่งเสริมให้นักเรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และรู้จักคิดอย่างมีวิจรรย์ญาณ ให้นักเรียนมีความรับผิดชอบในหน้าที่ต่อตนเองและสังคม ส่งเสริมความสามัคคี และให้เกิดความมีน้ำใจต่อหมู่คณะและส่งเสริมนักเรียนให้เป็นพลเมืองดีในสังคม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สำเร็จ ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4 ในจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาสภาพการบริหารงานสถานักเรียน และนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพ พบว่า ค่าเฉลี่ยรวมของสภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (ชนาธิป สำเร็จ, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ แป้นพุดเย็น ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแขมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแขมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแขมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร โดยให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนเชิงกลยุทธ์และได้กำหนดวิสัยทัศน์คือ “สร้างผู้นำการพัฒนาส่งเสริมประชาธิปไตย ใส่ใจจิตอาสา โดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วน” ซึ่งมีเป้าหมายและกลยุทธ์ในการพัฒนาครอบคลุม การดำเนินกิจกรรมทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นผู้นำ ด้านความเป็นประชาธิปไตย ด้านความมีจิตอาสา และด้านการสร้างเครือข่าย (สมพงษ์ แป้นพุดเย็น, 2555)

3. การพัฒนาแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ประกอบด้วย 7 กิจกรรม 72 แนวทาง ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ มี 7 แนวทาง กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม มี 15 แนวทาง กิจกรรมการสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม มี 7 แนวทาง กิจกรรมการสร้างจิตอาสาหรือสำนักสาธารณะ มี 9 แนวทาง การบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ มี 19 แนวทาง การประเมินผลการจัดกิจกรรมสถานักเรียน มี 6 แนวทาง กิจกรรมเสนอแนะ มี 9 แนวทาง โดยรวมมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของแนวทางอยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การบริหารกิจกรรมสถานักเรียนตามหลักเกณฑ์โรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2560 สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และนำกระบวนการบริหารของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ตามที่ สุธรรม ธรรมทัศนานนท์ ได้เสนอไว้ ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ P คือ Plan หมายถึง การวางแผน โดยเลือกปัญหาและตั้งเป้าหมายร่วมกันทั้งผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงาน D คือ Do หมายถึง การนำแผนหรือวิธีการแก้ไขปัญหาก็ที่กำหนดไว้ร่วมกันไปใช้ในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เป็นการนำแผนแก้ปัญหาไปสู่

การปฏิบัติ C คือ Check หมายถึง การเปรียบเทียบผลการดำเนินงานกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยนำข้อมูลก่อนการดำเนินงานและหลังการดำเนินงานมาเปรียบเทียบกัน A คือ Act หมายถึง ปรับปรุงการดำเนินการให้เหมาะสม แล้วผ่านกระบวนการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูที่รับผิดชอบกิจกรรมสถานักเรียน ในโรงเรียนที่ได้รางวัลเหรียญทองการแข่งขันงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนกิจกรรมสถานักเรียน ในงานศิลปหัตถกรรมนักเรียนระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับภูมิภาค จนถึงระดับประเทศ แล้วนำมาวางแผนทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน นำไปจัดสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน และนำไปประเมินความเหมาะสมความเป็นไปได้ของแนวทางและคู่มือการบริหารกิจกรรมกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน จนสำเร็จเป็นฉบับสมบูรณ์ (สุธรรม ธรรมทัศนานนท์, 2561) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชนาธิป สำเร็จ ได้วิจัยเรื่อง แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 ในจังหวัดขอนแก่น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศึกษาสภาพการบริหารงานสถานักเรียน และนำเสนอแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพ ผลวิจัยพบว่า ผู้ตอบแบบสำรวจมีความพึงพอใจต่อแนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนของ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 4 โดยรวมพบว่าอยู่ในระดับความพึงพอใจระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยสามลำดับแรก เป็นดังนี้ พอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ รองลงมาคือ กิจกรรมสถานักเรียนทำให้นักเรียนเข้าใจหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ กิจกรรมสถานักเรียนทำให้นักเรียนกล้าแสดงออกในทางที่เหมาะสม ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมสถานักเรียนจากทุกภาคส่วน (ชนาธิป สำเร็จ, 2560) สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมพงษ์ แป้นพุ่มเย็น ได้วิจัยเรื่อง การพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแฉมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแฉมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า ผลการประเมินคุณภาพของแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแฉมวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้ และด้านความเป็นประโยชน์ของแผนกลยุทธ์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด (สมพงษ์ แป้นพุ่มเย็น, 2555)

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นการบริหารจัดการกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2

- 1) สภาพปัจจุบันการบริหารจัดการกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประเมินศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณา รายการกิจกรรม พบว่า อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 7 กิจกรรม โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ กิจกรรมพัฒนาทักษะการประชุม ($\bar{X} = 3.08$) กิจกรรมการสร้างเครือข่ายหรือการมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 2.94$) และกิจกรรมพัฒนาทักษะผู้นำ ($\bar{X} = 2.93$) 2) สภาพที่พึงประสงค์การบริหารการจัดกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด จำนวน 7 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ ได้แก่ กิจกรรมการสร้างจิตอาสาหรือสำนึกสาธารณะ ($\bar{X} = 4.75$) กิจกรรมเสนอแนะ ($\bar{X} = 4.74$) และการบูรณาการกิจกรรมสถานักเรียนเข้ากับกลุ่มสาระการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.73$)

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป 1) ควรมีการติดตามผลการศึกษาในการนำแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนในโรงเรียนไปใช้ เพื่อให้ได้ข้อมูลและสารสนเทศในการนำไปปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามแนวทางการบริหารกิจกรรมสถานักเรียนให้มีประสิทธิภาพที่ยั่งยืนต่อไป 2) ควรศึกษาคู่มือหลักเกณฑ์โรงเรียนต้นแบบสถานักเรียนตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ชนาธิป สำเร็จ. (2560). แนวทางการส่งเสริมการบริหารงานสถานักเรียนที่มีประสิทธิภาพของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 4. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ. (2561). พื้นฐานการวิจัยการศึกษา. (พิมพ์ครั้งที่ 8). มหาสารคาม: ตักสิลาการพิมพ์.
- ประกอบ สารวรรณ. (2548). การนำเสนอรูปแบบสถานักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน . กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- ภิญโญ เพ็งดา. (2550). การศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน ในจังหวัดกำแพงเพชร. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.

- สมพงษ์ แป้นพุ่มเย็น. (2555). การพัฒนาแผนกลยุทธ์การดำเนินงานกิจกรรมสถานักเรียนของโรงเรียนวังแซ้มวิทยาคม จังหวัดกำแพงเพชร. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา. มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2560). คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมสถานักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักพัฒนากิจกรรมนักเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). คู่มือแนวทางการจัดกิจกรรมสถานักเรียน. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สุธรรม ธรรมทัศนานนท์. (2561). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการสะเต็มศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 25. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, 24(2), 237–250.
- Arbuckle, J. J. (1995). AMOS user's guid. Chicago: Small Waters Corporation.